

La Generalitat refundarà Santa Mònica

El director del centre d'art diu que el conseller Tresserras li ha comunicat que aturi la programació del 2009

MARIA PALAU / Barcelona
● No eren gratuïts els rumors que han anat circulant aquests últims mesos entorn del futur del Centre d'Art Santa Mònica (CASM). Finalment, ahir es va con-

firmar que la Generalitat vol refundar Santa Mònica: sobre la taula té un projecte per convertir l'edifici en un nou equipament que abordarà les grans qüestions de la cultura des d'una perspectiva multidis-

ciplinària. El projecte es feia públic ahir unes hores després que el director del CASM, Ferran Barenblit, anunciés que el conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, Joan Manuel Tresserras, li ha co-

munitat que aturi la programació prevista pel 2009. La negociació està oberta i Barenblit assegura que el conseller s'ha compromès a buscar un altre espai perquè Barcelona no quedi sense centre d'art.

Les versions del Departament de Cultura i de Ferran Barenblit no quadren. Algú menteix o algú explica la història pensant només en el seu interès. Sigui qui i com sigui, la qüestió és que fa temps que sobre Santa Mònica, antic convent, planeja una maledicció. Des de la classe política, i no pas només la d'ara, mai s'ha acabat de veure clar que un edifici tan ben situat, en plena Rambla, es destini a centre d'art (que, per més inri en clau política, *només* rep 65.000 visitants). Independentment de la ubicació, no sembla lògica la desproporció que hi ha entre la dimensió de l'edifici i la petita estructura, tant de personal com de pressupost, del centre d'art.

No està malament recordar que el mateix Barenblit ha dit moltes vegades que ell va muntar un centre d'art a l'edifici que li van adjudicar (l'any 2003), no pas a cap edifici que ell demanés. I el cert és que són molts, dins el sector de l'art, que creuen que Santa Mònica no acaba de ser el millor edifici per tenir un centre d'art.

En conseqüència, d'entrada la polèmica semblaria força absurda (si és que hi ha consens que l'edifici es mereix un altre ús), però en el fons no ho és gens. El debat de fons és si, aprofitant que Santa Mònica deixarà de ser (com a mínim, exclusivament) un centre d'art, Barcelona quedarà sense centre d'art. Des-

El claustre de Santa Mònica, amb una instal·lació dels artistes MP & MP Rosado. / J.R.

apareixerà el CASM? Ara per ara, és força improbable. Però...

La polèmica s'ha fet visible arran d'un comunicat (vegeu la peça del costat) que va enviar dijous l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC). Ahir, un dia després, el CASM havia convocat una roda de premsa per presentar les seves exposicions d'estiu i, preguntat per aquest comunicat, Barenblit va donar la

seva versió dels fets.

Fa aproximadament un mes, el conseller de Cultura li va donar les següents instruccions: «ocupa't només de programar aquest any 2008, i punt». I punt final? «No, perquè jo vull lluitar perquè Barcelona tingui un centre d'art, si és que ha de marxar de Santa Mònica. El CASM ha funcionat i funciona, hem fet un gran treball», emfasitza, i es defensa, Barenblit.

Segons el director del

CASM, en el decurs de les negociacions va aconseguir arrencar de Tresserras un compromís: el Departament de Cultura trobarà un altre espai «significatiu i digne» per ubicar-hi el centre d'art. «Per la meua part», continua explicant Barenblit, «jo em comprometo a deixar el meu càrrec quan el centre d'art estigui fet, sigui un equipament autònom, amb personalitat jurídica pròpia, i es decideixi nomenar el nou

director amb un concurs». «No és veritat, el CASM no tanca ni tancarà.» Fonts del Departament de Cultura, molt molestos, contestaven ahir mateix a les declaracions de Barenblit negant la seva versió. «Des de fa temps estem pensant a trobar una nova orientació a Santa Mònica. I ara hem decidit que volem que l'edifici compleixi més funcions, a més de la de centre d'art», detallen les mateixes fonts. La idea que té Cultura és convertir Santa Mònica en un equipament que abordi els grans debats d'avui de la cultura des d'una perspectiva multidisciplinària.

«Vam comunicar al director que aviat disposarem de més metres quadrats perquè tanca el restaurant de l'edifici. Li vam dir que hi ha espai per a tot, també per al centre d'art. Li vam deixar clar que es mantindrà el pressupost, el personal i el projecte del CASM», expliquen. Segons Cultura (i aquí és on algú menteix), va ser Barenblit qui va demanar que es busqués una altra ubicació per al centre d'art, fora de Santa Mònica. «I de seguida vam iniciar converses amb l'Ajuntament per trobar aquest nou espai fora de Santa Mònica.»

Des de Cultura, van més enllà: «Si convé, el CASM tindrà dos seus, a Santa Mònica i ja veurem a on més. Perquè el centre d'art es pot dir Santa Mònica dins de Santa Mònica i a la Diagonal.»

«Per a l'AAVC la desaparició del CASM és una hipòtesi inimaginable. Tota ciutat cosmopolita i compromesa amb les arts té un centre d'art que compleix una funció diferent a la del museu i la galeria», diu el comunitat, que es clou amb una advertència: «La desaparició del CASM tindria un impacte gravíssim i definitiu. La comunitat artística no ho acceptaria i el conflicte seria inevitable.»

Aquesta situació, sentida com a poc normal, ahir va esclatar en certa manera. El director, Ferran Barenblit, i el conseller de Cultura, Joan Manuel Tresserras, com ja van veure abans altres persones vinculades al centre, saben que alguna cosa ha de canviar. De fet, ho sabem tots. El que cal és aprofitar aquesta circumstància per trencar la maledicció. No hi sobra res, però cal trobar una nova reformulació que posi remei a la maledicció de Santa Mònica.

«La desaparició del CASM tindria un impacte gravíssim»

● Abans-d'ahir, l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC) va enviar un comunicat on denuncia la situació d'incertesa del CASM. Per a l'AAVC, l'existència d'un centre d'art a Barcelona és «irrenunciable».

L'associació té un pla, que ja ha presentat al Departament de Cultura, per relançar el CASM: un pla que proposa dotar el centre d'una personalitat jurídica pròpia, respectar l'autonomia de la direcció artística i evitar tot tipus d'ingerència en la programació, augmentar els recursos econòmics i humans, un finançament a mitges amb l'Icub i situar-lo sota l'autoritat política del futur Consell de les Arts.

«Per a l'AAVC la desaparició del CASM és una hipòtesi inimaginable. Tota ciutat cosmopolita i compromesa amb les arts té un centre d'art que compleix una funció diferent a la del museu i la galeria», diu el comunitat, que es clou amb una advertència: «La desaparició del CASM tindria un impacte gravíssim i definitiu. La comunitat artística no ho acceptaria i el conflicte seria inevitable.»

opinió | JAUME VIDAL

La fi de la maledicció?

Les parets de l'antic convent de Santa Mònica deuen conservar algun secret o maledicció que fa que la dessacralitzada transformació en centre d'art contemporani de la Generalitat mai hagi esdevingut un emblema de la moderna creació a Catalunya.

I això no vol dir que no s'hagi fet un treball bo. Moltes exposicions i excel·lents artistes. Moltes idees i molt treball. Però tot això s'ha perdut sempre a l'hora de la traducció. Santa Mòni-

ca no ha sabut crear la connexió amb el públic com ha passat a Madrid amb el Centre d'Art Reina Sofia. Diners i ajuts per a la capital del regne, diran alguns. Però a Madrid han apaiçat els laments dels malats que van escriure una història de patiment quan l'ara museu era un hospital. Fins i tot a París, el Georges Pompidou va aconseguir de manera molt capdavantera transformar un antic born en referent de la nova creació. Mala ubicació, al final de la

Rambla, en una zona turística, és una altra de les qüestions que s'han assenyalat com a causa de la relativa incidència del centre en la vida artística del país. Això és senzill de desmuntar si es té en compte que la zona es troba entre les més transitades de Barcelona.

Al Santa Mònica li ha faltat màgia. Però als temps moderns, els fetillers de la cultura promoguda per les institucions són els gestors culturals i també els polítics. Des que la Generalitat va

assumir el seu paper de govern de Catalunya, l'art contemporani ha hagut de passar per diferents etapes que s'han anat reflectint al centre de manera poc sistematitzada. La manca d'una aposta clara per l'art contemporani a les primeres legislatures, els deutes històrics pendents amb artistes de les avantguardes catalanes i altres motius han fet anar d'una banda a una altra aquest centre, que té una configuració d'espai ben difícil.

Aquesta situació, sentida com a poc normal, ahir va esclatar en certa manera. El director, Ferran Barenblit, i el conseller de Cultura, Joan Manuel Tresserras, com ja van veure abans altres persones vinculades al centre, saben que alguna cosa ha de canviar. De fet, ho sabem tots. El que cal és aprofitar aquesta circumstància per trencar la maledicció. No hi sobra res, però cal trobar una nova reformulació que posi remei a la maledicció de Santa Mònica.